

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisten äänikannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnat Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c

IN CANADA:

One year \$1.75 — 6 months \$1.05

Toimitus:

HELMI MATTSON

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTA:

UUSIA 86
UUDISTUKSIA 66
KATKENNEITA 71

SUOMEN SOSIALISTINAISTEN HOMMIA

Sos.-dem. naisten aloitteesta on eduskunnalle jätetty esitys, jossa anotaan toimenpiteitä keuhkotaudin vastustamiseksi. Esityksessä erikoisemmin painostetaan sitä tosiasiaa, miten suurta tuhoisuutta sanottu tauti tuottaa erittäinkin köyhemmän väestön keskuudessa. Aloitteentekijät esittävät, että eduskunta velvoitaisi hallituksen viipymättä ryhtymään toimenpiteisiin yhden isomman keuhkotautiparantolan aikaansaamiseksi lapsia varten. Samalla myös on esitetty, että valtio avustaisi niitä kuntia, joiden alueella ilmenee keuhkotautia. Velvotettaisiin kunnat ylläpitämään kesäparantoloita lapsia varten ja nämä parantolat olisivat maksuttomia.

Suomen naiset eivät näytä rupeavan lepäämään, vaan toimivat yhä kuten tästäkin lakiesityksestä voi päätellä.

RIKOLLISIA LAPSIA

St. Louis, Mont., kerrotaan, että eräs Ursula Broderick, kuusitoista-vuotias tyttö, on kolmen vuoden ajalla murhannut ensin isänsä, sitten isäpuolensa. Hän on nyt tuomittu vankeuteen kymmeneksi vuodeksi, kun valmisteist julisti hänet syylliseksi murhaan. Tytölle on asetettu kymmenen tuhannen takaus kunnes päätöksestä vedotaan.

Toisessa uutisessa kerrotaan, että Pitchburgissa poliisit vangitsivat erään kymmenvuotiaan poikasen, jota syytetään kauppaan murtautumisesta ja varastamisesta. Juttu on käsitteilyä alaisena lastenoikeudessa.

Mitä tällaiset uutiset yleensä todistavat?

Köyhälistön lapset joutuessaan päiväkausiksi vetelehtimään kadulla, näkevät ja kuulevat kaikenlaisia, mikä saattaa heidät rikoksen teille. Eikä kummaakaan, sillä mitä ihminen aina on tilaisuudessa näkemään ja kuulemaan, se tietenkin vaikuttaa enemmän tai myöhemmin, olkoon se sitten hyvää tai pahaa. Lapsen herkkä mieli on taipuisa, mielikuvituksen voima suuri, mutta tietoisuutta hyvästä ja pahasta ei heillä ole. Opetus, kasvatatus on tekijä, joka osaltaan estää rikoksien tielle joutumasta. Mutta minkälaisen kasvatuksen

enimmäkseen saavat työläisten lapset. He eivät saa minkäänlaista kasvatusta. Siitäpä onkin sitten tällaiset seuraukset nähtävissä.

VALISTUSTYÖ VENÄJÄLLÄ

Tukholmalainen Folkets Dagblad Politiken julkaisee kansanvalistuskomisaari Lunatsharskin tämän vuoden konferenssissa pitämän puheen. Puheessaan kansanvalistuksen ja teknillisen opetuksen alalla tapahtuneesta edistyksestä vallankumouksen jälkeen hän lausui: Meidän alasiemen ja sorvipenkin ääressä seisovat barbaarimme tuovat uusia aineksia sivistyksellemme, kokonaan outoa ja käsittämätöntä vanhan kulttuurin edustajille.

Kahden vuoden aikana on avattu 11,000 uutta koulua. Kansanvalistuskomisaariotti on huolimatta paperin puutteesta painattanut noin kymmenen-miljoonaa kappaletta erilaisia klassillisia teoksia.

Neuvosto-Venäjällä toimii nykyään 3,000 työläisten ja talonpoikien teatteria. Yksistään eräällä maakunnassa on 400 talonpoikien teatteria eräällä toisessa maakunnassa 700. Pietarissa on avattu 19 uutta musiikkiopistoa, Moskovassa 4. Useimmat musiikkikonservatorion oppilaat ovat merimiehiä. Piirustuskouluissa on kahdeksan kertaa enemmän oppilaita kuin ennen vallankumousta.

Lunatsharski lopetti puheensa sanomalla: "kaikki tämä on sängin vähäpätöistä, mutta se ilmaisee kaunopuheisella tavalla mitä me voimme saada aikaan."

MILJONEERIEN LUKU LISÄÄNTYNYT

Sodan sytyttyä oli Yhdysvalloissa 2,348 miljoonien omistajaa. Sodan päättyessä niiden luku on 7,000. Tämä jo osottaa, miten sota tuottaa muutamille hyvinvointia, toisille entistä enemmän kurjuutta, kuolemaa ja sanoin kuuvaamattomia kärsimyksiä.

IMELÄ KALLISTA

Aina vain "jmelä", nim. sokeri, kallistuu, näkyy viimeaikaisista uutisista. Kyllä se tietenkin emäntiä kirveltaa, mutta ei voi sanoa. Palkat eivät kohoa, mutta elintarpeet nousevat yhä hinnassa aina entistä korkeammalle. Välistä niin korkealle, että niitä ei enää näekään. Eipä ole sokerikaan paljolla kohonnut — ainoastaan 500—600 prosentilla muutaman vuoden ajalla. Mutta herrat etsivät pelastusta pulasta omalla tavallaan. Nyt kertoo joku kemisti voivansa valmistaa sokeria sahajauhoista. Huomatkaa: sahajauhoista! Ja tämänlaisen sokerin valmistaminen tulee maksamaan vain kolme senttiä paunaa kohti. Eikä kuulu ottavan kauan aikaa sokerin tekemisenkään, ainoastaan kymmenisen tuntia.

Viisaaksi tulevat ihmiset nykyään. Viinaksia tehdään puusta, n.s. "puualkoholia" ja sokeria voidaan laittaa sahajauhoista. Puualkoholilla muuten sanotaan olevan turmiollinen vaikutus. Mies kuuluu keikahtavan iäksi, jos sitä kovin paljon nauttii. Taitaa tehdä tämä uusi sahajauho-sokeri saman vaikutuksen...

Kyllä vain on emännillä aika pula imelästä ja muista mausti-

mista. Mutta uskon, että nämä pulat opettavat työläisiä järjestymään. Mitä kireämmälle tulee elämä, sitä enempi se panee 'sahajauhopäätkin' ajattelemaan.

NAINEN KULTTUURIN ALA-ASTEELLA

(Jatk.)

Käsitys, että naisen ryöstö luonnonkansoilla on yleiseen valittu tapa, perustuu enimmäkseen niihin päätelmiin, jotka on tehty eräistä häämenoista. On sattunut nimittäin, että sulhanen käyttää todellista tai teeskenneltyä väkivaltaa viedessään kodista morsianta, joka ponnistaa päästäkseen irti tai pakenee äitinsä syliin. Meillä ei ole oikeutta pitää tätä tapaa oikeana jäännöksenä muinaisajan vaimonryöstöstä, naisen ryöstämistä kodista vastoin hänen vanhempain tahtoa. Spencer huomauttaa, että mainitun tavan lieene saanut aikaan naisen häveliäisyys. Teeskennelty vastustus on naaraiden ominaisuus. Tämä koskee myöskin korkeinta imetäviäistä, nim. ihmistä.

Nansen kertoo, että Grönlannin itärannikolla on välttämättömänä ehtona avioliittoon mentäessä, että mies menee valittunsa majaan, tarttuu häntä tukkaan ja kiskoo tytön muitta mutkitta kotiinsa. Välistä koituu tästä rajua kohtauksia, sillä tapaa vaatii, että nainen täytyy vastustaa ja kainostella. Naisen sukulaiset katsovat asiaa rauhallisesti syrjästä, sillä taistelua pidetään sulhasen ja morsiamen yksityisasiana.

Useilla luonnonkansoilla on se tapa, että mies ostaa vaimonsa hevosilla, härillä, kankailla tai muilla luonnontuotteilla. Tästä on johtunut väite, että nainen on yhtä oikeudeton kuin nuo eläimet. Tämä käsitys ei ole oikea. Hinta, joka vaimosta suoritetaan on korvaus vahingosta, jonka perhe kärsii, menettäessään työkykyisen jäsenen, eikä se suinkaan tarkoita sitä, että mies ostaisi itselleen orjan. On kansoja, joiden keskuudessa miehen valta on vähäinen, vaikka he ovatkin ostaneet vaimonsa. Päinvastoin, osto-avioliitot ovat juurtuneet todelliseksi kansantavoksi ja niinollen pidettäisi häpeänä sitä, jos mies veisi vaimonsa ilmaiseksi. Jos menisi kertomaan marokkolaiselle, että kristityt eivät maksa vaimostaan, vaan saavat vaimonsa mukana rahaa, eivät he pitäisi sitä vaimon kunnioittamisen todisteenä. He paremminkin arvelevat, että kun ei kerran halua vaimostaan mitään maksaa, ei kai silloin tarvitse sitä pitää minäkään arvoisenakaan.

Kokonaispäättelmänä voidaan sanoa, että nainen kulttuurin alasteella on hyvin erilaisessa asemassa eri kansojen keskuudessa.

TYÖLÄISNAISEN ASEMASTA JAPANISSA

Japanilainen työväenluokka suurimmalta osaltaan omistaa vielä samoja kansallisyhteisöjä ajatustapoja kuin muutkin japanilaiset, halveksii mielessään ulkomaalaisia ja muistaa ulkonaisessa esiintymisessään harkita, mikä on soveliaista "auringon lasten" arvolle. Viimemainitussa suhteessa ovatkin europalaiset hävettävän paljon jälellä japanilaisesta, joka aina esiintyy huomaavaisena, miellyttävänä, välttää kiivastumisen, ei koskaan urki tai kysele toisten asioita, peittää mielipahansa hymyllä ja

pidättäytyy säädyttömistä puheista tai esiintymisestä.

Japanissa nainen yleensä kasvatetaan monessa suhteessa eritavalla kuin mies. Kouluopetuksessa pääsevät he kyllä miesten tavoin osallisiksi, eikä uskonnon opetuksella heitä myöskään sokaista, sillä se aine puuttuu koulusta, missä sensijaan on konfuslainen siveysoppi oppiaineena. Mutta erilaisuus johtuu siitä, että naisen päämääränä pidetään avioliittoa, missä hän on alistuva ja toiseen sijaan asettuva olento. Häneltä kysytään suurta kärsivällisyyttä ja taipuvaisuutta, perheensä ja miehensä on hänelle kaikki kaikessa.

Eräässä suhteessa on europalaisilla naisilla syy kadehtia japanilaisia sisariaan. Nämä ovat vapaat muodin herruudesta. Ammoinen ajoista on puvulla ollut sama kuosi, viittana on avara "kimono". Maalla käyttävät naiset housuja, kuten miehet ja lapset. Kuitenkin kaunistaa japanitar, myöskin työläisnainen, itsensä, asettamalla tukkansa tuuheaan kampaukseen ja käyttämällä ihomaalausta. Maaseuduilla käytetään vielä paikatellen hammasten mustaamista. Kenkiä ei rahvas käytä ensinkään ja missä niitä käytetään, riisutaan ne eteiseen asuntoon tullessa.

Jos japanilainen yläluokkainenkin on tavoiltaan yksinkertaisempi europalaista, ovat rahvaan olot sitäkin vajavaisemmat. Asunnot ovat ohuista lautaseinistä, joita voi nostaa pois paikoiltaan, ahtaasti asuttuja. Huonekaluja on korkeintaan rahiin tapainen pöytä. Syöminen, makaaminen y.m. tapahtuu lattialla mille levitetään matto. Keittiössä on uuni, vaan ei savupiippua, joten savu tunkeutuu ulos ohuen lautaseinän raoista. Tällaisissa asunnoissa vaivaa kyllämyys, kosteus ja hyönteiset asujanta.

Japanilainen työläisperhe on hyvin lapsikas, mikä osaltaan lisää työläisvaimon kannettavaa kuormaa. Hän saakin olla aamulla ensimmäisenä ja illalla viimeisenä jälkeillä. Ja niin pian kuin tytär kynnelle kykenee, pyritään häntä joko näittämään tai joutuu hän ansioitvöhön, ellei suistu kaupunkiin ilotyttöksi.

Naistyö lisääntyy Japanissa, ja ovat naistyöläisten palkat pienet. Osakassa saa tehdastyöläisnainen 12-tuntisesta työstä 24 penninkiä, mistä 16 menee asuntoon ja ruokaan.

Naisen alemmuudesta puoliisoona nähden mainittiin jo ylempänä. Vaimo on ikäänkuin miehensä palvelija. Mutta sen lisäksi ei vanha siveysoppi velvoita miestä aviolliseen uskollisuuteen, vaikka nainen sitä vastaan rikkoessaan voi tulla kodistaan ajatuksi.

Mies huvitteleikse teehuoneissa geishojen, jonkinmoisten laulajatyttöjen seurassa, voipa tulla ilotyttöjä kotiinsa, ja vaatii tapa, että vaimon on näille osoitettava kohteliasuutta.

Japanilainen mies kuitenkin ei käy valtaansa ulkonaisella raakuudella, sillä hienotapainen kävättäytyminen löö leimansa myös perhe-elämään.

Välillä japanilaisessa talouselämässä on paljon feodalisuuden aikaista, alkua sennekin nykyvaikainen kapitalismi levitä ja sen mukana on myös tullut alkava köyhälistön itsenäistymisen ja sosialistinen liike.

Se on aikain kuluessa lähentävä japanilaisen työväen muiden kansojen työväkeen.